

MAGYARÁG

1938. Jún. 9

VII. No. 159

1 lei

Proprietar:
v. d. lui PÁSZTOR EDE

Fondator: PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. SÁHY LÁSZLÓ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
ORADEA, PIAȚA MIHAI VITEAZUL 4

(S. A. conf. art. 32 din decret lege Mon. Of. No. 86, din 13 IV. 1938 în curs de înființare) Înregistrat la Tribunal Bihor secția III. Dos. No. 810-1938.

A legnagyobb országőr

Nem véletlen az, hogy az ifjúság legelső barátja Öfelsége Carol király. Történelmi példák bizonyítják, hogy azok az államférfiak, akik igazán szívükön viselik a Sors hatalmas akaratából rájuk bízott népek sorsát, legigazabb barátait lelnek meg az ország ifjúságában. Erthető dolog ez is. Ugy felkesedni, a jövő igazságát és a jövő törvényeit úgy felismerni, mint az ifjúság, nem képes más korosztály. Nem azért, mintha más korosztály nem állana egy szívvel, egy lélekkel az országépítő király személye mögött, hanem az ifjúság több ennél. Az ifjúság nemcsak vezérét, hanem barátját is látja Öfelsége magas személyiségében s ennek a személyiségnek leirhatatlan varázsában.

Öfelsége a legfőbb országőr, ezért nőtt mérhetetlen magasra és mérhetetlenül szeretetté az ifjúság szemében. Az ifjúság szabad levegőt, boldog jövőt, a természet, az egészség, a mozgás és a boldog nevetés országát vallja magáénak. A király pedig a nyugati civilizációk nyújtotta végtelen koncepcióval, határtalan belátással és biztos szeretettel megadta az ifjúságnak éppen azt, ami szívének legtitkosabb óhaja volt.

Hol vagyunk ma már attól a felfogástól, hogy az ifjúság a könyvek és a tudományos megoldások kizárólagosságával szerezzen érvényt becsületének és jövőhöz való jogához. Ettől ma épp oly távol van a modern pszichológia, mint attól a felfogástól, hogy elég az egészség, hogy boldog jövő sarjadzék az idő fiatal kertjében. Nem igaz egyik felfogás sem. Az igazság ott van, ahol Öfelsége kereste és találta és valószínűleg meg. Az iskola ma több, mint oktató intézet és több, mint gimnasztikai műintézet. Nem is a kettő között van, hanem a kettő felett! A mi gimnáziumaink és lyceumaink egy magasabb szintűzésben egyesítik a két ellentétes pedagógiai felfogást. A mi iskoláink a százszázalékos tudományosság és a testkultusz magasabb megvalósítói. A diák,

Másodszor is megjelentek a spanyol repülőgépek francia terület felett

Megzavarták a párizsi szocialisták nagygyűlését

Páris, június 7. A francia szociáldemokrata párt gyűlést tartott. Momet volt miniszter újabb népfronti kormányt követelt és hibáztatta a Daladier-kormány intézkedéseit. Dormoy volt belügyminiszter részolalásában azt állította, hogy őt és Leon Blumot szidalmazták. E szavakra a teremben szökváltás támadt és kialudtak

az összes villanygökök és elromlottak a hangosan beszélők.

A francia közvéleményben óriási izgalmat keltett a hír, hogy hétfőn újból idegen repülőgépek jelentek meg Spanyolország felől jövet. A hadügyminisztérium rendelete folytán a francia léghárító ágyuk azonnal tüzelni kezdtek mire a repülőgépek Barcelona

irányába elrepültek.

Daladier repülőgépen a határvidékre utazott.

A spanyol Nemzeti rádió felhivatalos jelentést olvastak fel, amely azt állította, hogy a francia területre repült repülőgépek köztársasági gépek voltak, amelyek ilymódon akartak nemzetközi bonyodalmat felidézni.

Komoly zavargások Franco hadseregében

A Reuter távirati iroda Londonon át közvetített szenzációs gibraltári jelentése szerint La Linea város számos épületén felirások jelentek meg a következő szöveggel: „Eljen a köztársaság, le a fascizmussal!” Az uccákon ugyancsak sok ezer röpcédulát szórtak szét, amelyek a köztársaságiak érdekében csináltak propagandát

A felkelő hatóságok több letartóztatást eszközöltek. Az a hír járja, hogy a sevillai csapatok sorában s különösképpen Quiépo de Llano tábornok tisztjel között lázadás tört volna ki.

A Reuter távirati iroda újabb londoni jelentése arról számol be, hogy bár az este folyamán újabb hír nem érkezett a sevillai forrongásról,

amelyet fenntartással továbbítottunk, általában alaposnak látszanak a hírek, amelyek egy Andaluziában kitört, de levert felkelésről szólnak. Állítólag német és olasz katonák idézték elő a zavargásokat. — Tény az, hogy burgosi parancsra az utóbbi 48 óra folyamán számos tisztet tartóztattak le.

Vakmerő bankrablási kísérlet Budapesten

Tegnap reggel vakmerő bankrablási kísérletet követtek el a magyar fővárosban. A Pesti Hazai Takarékpénztár, Fő ucca 6. szám alatti intézetébe reggel háromnegyed 8 óra kor beállított egy álarcos rabló, aki előbb revolverével lövöldözni kezdett a takarító altiszt felé. A golyók nem találtak, mire agyba-főbe verte az altisztet és bezárta az egyik mellékhelyiségbe. Ugyanigy a mellékhelyiségbe kényszerítette és ott egy szekrénybe zárta be Quisinsky Irén tisztviselőnőt, Kugler Eándor pénztárost és Török Zoltán igazgatót. A pénztárostól elvett kulccsal az-

Időjárás

Hőmérséklet emelkedik. Keleten zivatarok.

után megpróbálta kinyitni a kasszát, de azt az ellenőrző kulcsok hiányában nem tudta kinyitni. Az intézetbe, ekkor be akart menni egy ügyfél is, aki azonban észrevette, hogy mi történt odabenn és értesítette a rendőrszemet. A rend-

őrség hamar megjelent és kiszabadította szorongatott helyzetükből a bezárt tisztviselőket. A rabló azonban időközben elmenekült. A rendőrség megtette az intézkedéseket a vakmerő támadó kézrekerítésére.

Hodzsa visszautasítja a szlovák néppárt „cseh kérdését”

Prága, június 7. A szlovák néppárt vasárnapi pozsonyi gyűlésével kapcsolatban nyilatkozott Hodzsa Milán miniszterelnök. A szlovák néppártnak — mondotta — joga van választó nevében beszélni, de nincs joga azonban az egész szlovák nép nevében. A köztar-

saság 20-ik évében Szlovenszkóban mi vagyunk az urak és nem engedjük a csehszlovák államiséget aláásni.

Libockban újabb összetűzés volt a fehér harisnyát viselő szudéta-németek és a csehek között.

aki éveken át tanul, amíg növeli tudását, koptatja a fiatal energiát, megtalálja a boldog

felszabadulást, a gondtalan és mégis férfias felelősséggel teli strajerségben, az országőrök

szervezetében, melynek főparancsnoka a király, az ifjúság legfőbb barátja

Hollywood, mindenki álma

Vadnai László mesél a csodás filmvárosról

A filmváros

Ugy képzeltem, olyan mint egy olyan nyaralóhely, mint Balatonföldvár vagy Siófok. Kiderült, hogy nagyobb, mint Budapest. Legalább is kiterjedésben. A főútján, a Sanset-boulevardon a legutolsó házszám 13642. Ird tizenháromezerhatszáznegyvenketű. Képzeljenek el egy olyan hosszú utat, mint Pestről majdnem Székesfehérvár, házak és üzletek között. Az én lakásom aránylag közel van a gyárhoz ahol dolgozom, pontosan 17 kilométerre. A nagy távolságok miatt természetesen gyalogjáró nem létezik, napokig mehet az ember az utcákon, míg egyet is lát, mindenkinek autója van, nagyobb családnak három-négy is. Ezért van az, hogy Hollywoodban pontosan nyolcszor annyi autózlet van, mint cipőkereskedés. Ismerek egy rendezőt, aki két év alatt három autót vett és egy pár cipőt.

Nincs rendőr

De egy sem. Órákig mehet az ember keresztül kasul Hollywoodban, sehol egyetlen rendőrt nem lehet látni az utcán. Ez persze csak akkor érvényes, ha az ember szabályosan megy keresztül-kasul a városon az autójával. Abban a pillanatban, ha valaki bármilyen kis szabálytalanságot csinál, már mellette van — a motorbiciklis rendőr. Hogy honnan bujik elő, az rejtély. De hogy előbujik az biztos. És ez most betűről betűre igaz, amit elmondok.

Meghívtak vacsorára, szépen felírtam magamnak az utcát és a házszámot, elindultam az autóval és félórai keringés után rájöttem, hogy azt a helyet, ahol ma állítólag vacsorázni fogok, soha ebben a reménytelen életben nem találom meg. Érdeklődni viszont nem lehet, mert az utcán se rendőr, se gyalogjáró. Kétségbeesett ötlet jut az eszembe. A következő utcakereszteződésnél az automatalámpa tilos jelzése ellenére tovább hajtottam. A következő pillanatban már mellettem sivitott a motoros rendőr. Megbüntették öt dollárra, de viszont pontosan utbaigazított.

Drága vacsora volt.

Sztárok

A filmgyárban, ahol dolgozom, sokat láttam, azokról

azonban szerződéseim idevonatkozó paragrafusa miatt, nem szabad írnom. De a studián kívül is láttam néhányat.

Az étteremben a mellettem lévő asztalnál ült egy igen csinos hölgy. Az arca rettenetes ismerősnek tűnt, törtem a fejem, ki lehet. Végre rájöttem, hogy Pestről ismerem, még pedig látásból. Amikor elment, megkérdeztem a tulajdonost, ki volt ez a magyar hölgy?

— Magyar? Ez kérem Jeanette Macdonald volt!

Részben azért igazam volt, Mert abban nem tévedtem, hogy Pestről ismerem. A moziban láttam.

Shirley Temple urhölgyvel Hollywood kedvelt nyaralóhelyén, Palm-Springben volt szerencsém találkozni. Négy marcona defektív gyűrűjében sétált a filmvilág legnagyobb „box office” sztárja, a szalondát pedig, ahol lakott, rendőrcsapatok tartották megszállva.

Robert Taylorral, a harminc éven aluli hölgyek bálványával, moziban találkoztam. A sötétben véletlenül pont mellé ültem le. Baloldalomon ő ült. Jobboldalomon feleségem. Ránéztem a feleségemre és mivel megértő lélek vagyok, a következő pillanatban helyet cseréltem.

Magyarok

Ebben az öldöklő iramban nemzetközi versenyben keményen verekszik a magyarok csapata. Vannak persze „öreg amerikasok”, akik hangos biztatással figyelik az ujoncok verejtékes küzdelmét.

De keftő már ezek között is befutott. Gaál Franciska és Joe Pasternák. Minden Pestről

származó ellenkező híresztelésekkel szemben Gaál Franciska a legnagyobb karrier. Első filmje diadalut volt Amerikában és a jövő héten kezdő új filmjét Bing Crosby-val. Amióta tökéletesen megtanult angolul, két hetenként a rádióban is szerepel, ami — itt a legnagyobb dolog. Ott voliam egyik fellépésénél (a rádió társaságoknak külön színházai vannak), Al Jolson volt a partnere és Magyarországról beszélgettek. Tekintve, hogy egy ilyen előadást körülbelül huszmillió ember hallgat meg Amerikában, Franciskánk megérdemelné az idegenforgalmi propagandarend nagykeresztjét.

Vele holtversenyben Joe Pasternák is bent van a célban. A filmgyár, amelyhez tartozik, haldoklóban volt, ami-

Társakat keresek

jól bevált módszerű osztálysorsjáték csoportjához.

E. Dascal Cluj. Str. Paris 29.

kor kijött Amerikába. Ma pedig egyike a legjobban megalapozott vállalatoknak. És ezt kizárólag a „hungarian producernek” köszönheti.

Mi többiek lihegve szaladunk utánuk, kicsit bizonyos erős a tempó, van aki nem bírja, elmarad a többiektől, a versenyt nem adta még fel egyik sem.

Ugy terveztem, hogy leírom az itteni magyarok pontos listáját, de felhagytam a tervvel. Mert pontosan ezt senki sem tudná összeállítani. Sokszor előfordul, hogy világhírű amerikai rendezők, írók, színészek angol társalgás közben váratlanul magyarul szólalnak meg:

— Én tudni kicsi magyar.
— Honnan??
— Szülők eljötte Kápolnásnyék.

Amerikai udvariatlanság

Meleg délelőtti nekigyürkőzve dolgozom az utcán, hogy az autóm kabrioletjét levegyem. Bosszantóan nehézkes szerkezet, sehogysem sikerül legyömöszölni. Két jólöltözött fiatalember megy mellettem, megállnak, néznek egy pillanatra, majd ledobják kabátjukat, ellöknek a kocsi felé és elkezdnek dolgozni rajta. Felgyűrt ingük alatt csurog a verejték, serényen dolgoznak, el is készülnek vele tíz negyedóra alatt. Aztán köszönés nélkül tovább mennek.

Udvariatlanok.

Régi film

Van egy kis mozi a Vine-streeten, ahol csak 15—20 év előtti filmeket játszanak. Tegnap egy Valentinó-filmet hirdettek, elmentem megnézni. A kis mozi zsufolva volt kíváncsiakkal, akik izgatottan várták a pillanatot, amikor is minden idők legnagyobb szívdöglesztője, a közelmúlt hőlyeinek félistene (Fél? — Háromnegyed) megjelenik a vásznon. És megjelent. Nem sokat kertelek, én szép férfiben ilyen csunyat és ilyen hatalmas rossz színészt még nem láttam... Szegény, jó Valentinó ott ágált a tizenöt év előtti filmben és legdrámaibb jeleneteiben a hálátlan utókor ga nyos, bődült röhögéssel kísért minden mozdulatát.

Bevallom, magam is jót nevettem volna szegény Rudolfon, de nem volt időm, mert az egész előadás alatt azon gondolkodtam, hogy röpketizenöt év távlatára mennyire sárba tudja dönteni a tömeg félisteneit.

Nevelőanyját vette el feleségül és így önmagának mostohaapja lett

Oedipus tragédiája még ismeretes, aki gyászos tévedés folytán saját anyját, Jokaste asszonyságot vette el feleségül. A modern Oedipus a közismert Frank Parker tennisz bajnok, aki éppen legutóbb nyerte el a Davis-kupát. Ezt a kitűnő fiatalembert bizonyos Beasley nevű sportember nevelte fel már tíz éves kora óta, amikor mint árvát gyermekének fogadta. Beasley és neje igen nagy szeretettel nevelték fel a gyermeket, aki azt hasonló gyöngédséggel viszonozta. Sőt, olyan nagy mértékben gyako-

rolta a hálás ragaszkodás érényét, hogy végül is beleszeretett jóval idősebb nevelő mamájába. Csodák csodája, a ma ma hasonlóképpen viszonozta ezeket az érzéseket és ami még meglepőbb, a férj hidegvérrel vette tudomásul azt, hogy a szívnek parancsolni nem lehet.

Csakhamar megadta a választ és a tenniszbajnok elvette sokkal idősebb nevelőanyját. Így most már a legfurcsább viszonylatok keletkeztek. Parker nevelő atyjának a sógóra, mostohatestvéreinek a nagybátyja, végül önmagának atyja lett a változások eredményeként.

Belefulladt a Crişbe

Oradea, június 7. Tegnap délután a hosusauli csendőrség jelentése szerint Baciú Ion ne-

vű gazda a Crişbe fulladt tődes közben.

DALADIER az erőszak ellen

Lyon. — Daladier miniszterelnök vasárnap Lyonban egy ünnepségen beszédet mondott. — Minden erőnkkel küzdünk az ellen — mondotta, hogy a problémák megoldásánál az — erőszak legyen a döntő tényező. Szeretünk a béke iránt azonban nem a gyengeségből eredő megalkuvás.

Egy félmillió embert akarnak besorozni a „nemzetközi demokrata légióba

A politikai menekültek világszövetsége (L'Union Generale des Emigrés), amely 1930 óta áll fent a Belgiumban jogi személyiségként működik, érdekes kísérlettel próbálkozik Franciaországban: a hontalanok és politikai menekültek mintegy kétfélmillió tömegéből „Nemzetközi Demokrata Légió” néven mintegy 4-500.000 főt számláló paramilitáris egyesülést szeretne létrehozni ezzel a tervvel kapcsolatban emlékiratát már el is juttatta illetékes francia körökhöz.

A memorandum rámutat arra, hogy politikai állásfoglalás szerint három kategóriára oszthatók a franciaországi idegenek: a kommunistákra, a francia közélettel szoros ideológiai rokonszenvet tápláló demokratákra és a fasisztákra. Miután a kommunisták amúgy is a francia Kommunista Párt kebelében tevékenykednek és mintegy parlamentárisan vannak megszervezve, a fasiszták pedig, a priori nem jöhetnek számításba, a légió megalakításánál csakis a középső, demokratikus réteg jöhet számításba, mely a világszövetség számítása szerint a legnépesebb.

Az emlékirat elgondolása szerint a légió, amennyiben megalakítását a kormányhatóságok nem elleneznek, az illetékes francia helyek közvetett vagy közvetlen ellenőrzése alatt állana. A légió tagjai szabályos időre vétefinének fel, teljesen katonai és ideológikus kiképzést kapnának s Franciaország részére mintegy erőforrásként számíthatnának. Hozzávetőleges kalkuláció szerint közel félmillió embert lehetne a légió zászlói alá sorakoztatni, hiszen a hontalanok és menekültek javarésze fiatalember, család nélkül s javarészt egzisztencia nélkül is, akinek részére a légió eszméi és reális okokból egyaránt megváltás lenne.

Az emlékiratra francia részről még nem válaszoltak. — Nem érdektelen, hogy az illetékesekkel Garai Sándornak, a politikai menekültek világszövetsége vezértitkáranak a személyében magyar ember folytatja a tárgyalásokat.

A strajerek hete

MIHAI nagyvajda együtt dolgozik a földmívesek és a munkások fiaival

Bucuresti. — Az országörök hete a Munka, a Hősök, a Nemzet hetét jelenti. E hét első napját a falunak és a városnak áldozták. Az országörök vezetői a legszentebb kötelességre, a falvak színvonalának emelésére gondoltak elsősorban azzal a céllal, hogy a falvakat abból az állapotból, amelyben évtizedek óta színlődtek az erkölcs oltárává és a szépség kincseskamrájává változtatják. A falut, amely a gyermekkor éveit megszépítette, amely a fiatal kor legszebb pillanatait ajándékozta, nem lehet elfelejteni. Ez a falu egy nemzet erejének mértékegysége az új energiák megteremtője, a hit és a szeretet szimbóluma. Ezért van az, hogy az országörök az országör-hét első napját a falunak szentelte.

Június 1. reggel 8 óra. Színhely a Bucuresti—Calarasi uton épülő hid, amely a Colentina folyón át Pantelimon községbe vezet.

Az országörök többek között megoldotta az egyik legnagyobb problémát, eltüntette az ellentéteket az egyes társadalmi osztályok között. Egyek azt hitték, hogy csak egy bizonyos rétegnek kell a holnap Romániája felépítésén munkálkodnia. Ime azonban a nagy ország olyan példával szolgált, amely évszázadokon fennmarad majd és amelyet úgy fognak továbbadni egymásnak az emberek, miként az ősök legendáit.

Mennyi szeretettel, mennyi

lendülettel dolgoznak ezek együtt. Az egyik oldalon cölöpöket vernek a földbe, hozzák az épületanyagot, felszabadítják a területeket. Mennyi élet, mennyi munka, mennyi szeretet! Itt élnek valójában az igazi országör-életet, örömet jelent ez azoknak is, akik csinálják és azoknak is, akik nézik.

Ime, Mihai nagyvajda fűrészel a cölöpöket, majd pedig a precíziós műszerek segítségével megállapítja a hid teng-

amelyek fontosságukkal és szakszerűségükkel csodálatba ejtették az építkezéshez kiküldött mérnököket.

Háromnegyed 12-kor, öt órai munka után Sidorovici őrnagy, az országörök vezetője kiadta a parancsot a munka beszüntetésére. Az országörök ekkor az erdő felé vették útjukat és énekelve meneteltek az erdő irányába. Amikor a menet megállt, mintha a szél is a román országör jelszavát vitte volna

lyét. Annyi szeretet, annyi lelkesedés van ebben a munkában, hogy — miért is ne mondánánk meg? —, ezzel a munkával, az országör-hét első napjával a holnap Romániájának alapjait öntötték gránitba.

Mihai nagyvajda amellet, hogy egyike a legjobb munkásoknak, elsőrendű technikai szakértő is. Olyan kérdéseket tett fel Mihailache mérnöknek, az utak vezérigazgatójának,

szerte: „Hit és munka az országért és a királyért! Egészséget!”

Az országörök imát mondtak, majd pedig megkezdődött az ebéd. Mihai nagyvajda az első fészkek első kohorszáának közepén bárányt evett, ahogy a mezőn szokás. Azok, akik ezen a napon itt dolgoztak, elmondhatják, hogy az ország és a nemzet érdekében végeztek munkát. N. P.

Két eltűnés Oradeán

Eltűnt egy cseléd lány, mert idézést kapott a törvény székre, megszökött a vizsga elől egy iskoláslány

Oradea, június 7. A rendőrség eltűnési osztályán tegnap délelőtt bejelentették, hogy Bajusz Margit háztartási alkalmazott eltűnt a gazdái lakásáról. Bejelentették még, hogy az egyébként rendes, szorgalmas cseléd lány, régebben valami lopásügybe keveredett. A lány mindig hangoztatta, hogy ő nem hibás és ártatlanul került bele a lopásügybe. — A múlt hét folyamán idézést kapott a törvényszékre, ahol holnap kerül az ügy tárgyalásra. Azóta egészen buskomor lett és hangoztatta, hogy végez magával. A lány tegnap elment hazulról és — bár ez még sohasem történt meg vele — máig sem tért haza. A gazdái attól tartanak, hogy beváltotta a fenyegetését és valami kárt

tett magában. A rendőrség bevezette a nyomozást.

Az iskolai vizsgák a jövő héten kezdődnek meg, de máris előre vetik az árnyékukat. A tegnapi nap folyamán jelentették, hogy I. E. második lyceumista 14 éves leány eltűnt a szülei lakásáról. A kis leány rosszul tanult és a vizsgától való féltelme késztethette a szö-

késre. Megállapították, hogy a kisleány, a múlt héten — bár minden reggel elment hazulról — már nem járt az iskolába. Tegnap reggel is elment és azóta nem ment haza. Este a nagybátyjánál aludt és onnan reggel azzal távozott, hogy haza megy. Ennek ellenére még mindig nem jelentkezett. A rendőrség keresi az eltűnt kisleányt.

Repülőgépen Kaliforniától Varsóig

Varsó. A lengyel légiforgalmi társaság egyik igazgatója magavezette kétfeleles repülőgépen. Kaliforniából Lengyelországba repült. A 26 ezer ki-

lométeres utat rekordidő alatt tette meg. Vasárnap érkezett meg Varsóba, ahol a lengyel főváros népe lelkes fogadtásban részesítették.

Angliában nincs pénzhamisítás

A „Scotland-Yard” főnöke Oradeán

aki illusztris kollégái társaságában Oradeán át utazott a bucurestii nemzetközi bűnügyi kongresszusra

Június 8-án nemzetközi „bűnügyi” kongresszust tartanak Bucurestiben és a nagyszabású kongresszuson résztvesznek — Európa összes bűnügyi rendőrségeinek a főnökei. A fővárosi hatóságok a legszélesebb körű előkészületeket fogantatosították a tekintélyes vendégek fogadtatására és a kongresszus lebonyolítására. A kongresszus méreteiről és fényes külsőségeiről már izelítőt adnak a fővárosi lapok színes beszámolói. Eközben pedig megérkeztek Oradeára a kongresszus első résztvevői...

Tegnap délután 5 órakor két hatalmas turakocsi gördült a Park-szálló elé. A kocsiok az angol, a svéd és a holland bűnügyi rendőrségek főnökei érkeztek meg, a családjaikkal együtt. A tekintélyes rendőrtiszteket már a határon várták és a román rendőrség nevében Bors határállomáson Reou inspektor, a határrendőrség inspektora, Varconi államrendőrségi detektív kíséretében fogadta a kongresszus résztvevőit. A formalitások természetesen pár pillanat alatt véget értek és onnan Reou inspektor társaságában folytatták az utat Oradea felé.

A két hatalmas turakocsi természetesen nagy csődületet vonzott a Park-szálló elé. Az első kocsi, egy hatalmas Buick, K. 776 D. K. jelzéssel a koppenhágai rendőrfőnököt és a svéd bűnügyi osztály főnökét hozta magával. A másik egy gyönyörű Rolls-Royce volt. — Utasa az angol bűnügyi rendőrség, a „Scotland-Yard” főnöke.

A dán rendőrfőnök, Jakobson ur, a feleségét is magával hozta. A svéd bűnügyi osztályfőnök, Wellhaven, egyedül jött. Legnagyobb érdeklődés természetesen a Scotland-Yard főnöke iránt nyilvánult meg. Az angol rendőrtiszt neve Norman Kendal. Feleségével és 17 éves leányával jött el a kongresszusra.

A társaságról, amint egymás után szállnak ki az autokból, nem lehetne sejtetni, hogy rendőrtisztek. Nem „rendőr”-tipusok. Inkább professzoroknak lehetne hinni őket. Norman Kendal, magas, ritka vöröseshaju ur, erőteljesen fejlett — hasonló színű orral. Szürke nadrágot és barnás színű kabátot hord. Az oldalán: egy fényképezőgép van átvette. A svéd kiküldött magas, szőke, sötét-kék ruhában van. A hollandus,

szintén gyér hajú, jóindulatu arcu ur.

A vendégek az egész utat autón tették meg. Bécsen és Budapesten keresztül érkeztek.

A technika a rendőrség szolgálatában

A Park-szálló hűvös kertje, láthatóan tetszik a vendégeknek. Több ízben is kifejezést adnak a tetszésüknek. Mi a Scotland Yard főnökével szeretnénk beszélni. Hátha elárul valami kulisszatitkot az angol „bobbyk” nyomozási művészetéből. Kendal ur nagyon szerény:

— A Scotland-Yard különösen a technika előrehaladottságának köszönheti világhírnevét és mai fejlettségét. Mi a technika minden vívmányát a rendőrség és a nyomozás szolgálatába állítottuk és ezért sikeres minden nyomozásunk. Tökéletesen felszerelt repülőosztagaink vannak. Egész autórajok állanak készenletben, amelyek bűntény esetén azonnal bekapcsolódnak a nyomozásba. Az autókra rádió daktiloszkópiai műszerek és minden más szükséges eszközök fel vannak szerelve. Bűntény esetén az autók kiszáguldanak a helyszínre, azonnal felveszik az üjjlenyomatokat, azokat szét-sugározzák az ország, esetleg a külföldi rendőrségeknek is. Rádión körözést adnak le és késedelem nélkül a legszélesebb körű intézkedéseket fogantatosítják.

— A Scotland-Yard állandó érintkezést tart fenn Páris-sal, Berlinnel és a jelentékenyebb európai fővárosok bűnügyi rendőrségeivel.

— Legutóbb — talán itt is emlékezni fognak rá — a Putney melletti gyilkosság keltett óriási riadalmat. Putney melletti — London közelében — meggyilkoltak egy örmestert. Az áldozatot holtan találták és a gyilkos elmenekült. Kiszálltunk a helyszínre, egy kis ruha darabkát találtunk, daktiloszkópiai felvételt készítettünk, körözést adtunk le és a gyilkost, a gyilkosság felfedezése-

de — egyáltalán nem fáradtak. Még elindulnak és autón megtekintik a várost. Csak azután térnek vissza ismét a szállodába.

tól számított 6 órán belül — kézrekerítettük.

— A gyilkos egy veszedelmes alvilági bűnöző volt. Nálunk ezen a téren abszolút konsolidáltak a viszonyok és a

A nagy bűnügyi élmények

Más bűnügyekről beszélünk. Például helyenként igen elterjedt a pénzhamisítás. A Scotland-Yard főnöke fölényesen int:

— Nálunk pénzhamisításról ugyyszólván egyáltalán nem lehet beszélni. Szinte emberemlékezet óta nem fordult elő pénzhamisítás. Talán egyetlen pénzhamisítási esetre tudok visszaemlékezni. Évekkel ezelőtt történt. Egyfontosokat hamisítottak akkor. Ércpénz, schilling, vagy guinea hamisításra egyáltalán nem is gondolnak. Igaz, hogy nálunk rendkívül védi az állam a pénzt. Nagyon szigorú törvényeink vannak, amelyek súlyosan büntetik a pénzhamisítást. De, — meg is van az eredménye...

Az angol rendőrfőnök be is fejezte a Scotland-Yardról tartott „beszámolóját”. Látszik, hogy nem akarja Oradeán „felfedezni” a Scotland-Yardot. Az utazásról beszél és a külföldi kollégái iránt érdeklődik. A dán kiküldött az éjszaka érkezik, a magyar reggel.

Időközben megérkezett a ma

Amire még példa nem volt

üzletének 25 éves fennállása alkalmából

25 leírt ócska kalapját újja alakítja (nőit és férfit)

Szántay-mé

kalapüzlet Piata Unirii 7. (Gör. kath. templommal szemben)

rendőrség nyugodt fölényrel kezd minden nyomozáshoz.

Itt belekapcsolódik a beszélgetésbe Wellhaven ur is, aki nem hagyja a svéd rendőrséget:

— Nálunk is nagyon jók a bűnügyi viszonyok. Bűntény, rablás, gyilkosság a legkritikább esetben fordul elő.

— Talán csak a kikötőket lehet mint kivételeket említeni, de ezeken a helyeken is inkább az idegenek azok, akik gyilkosságra vagy rablásra vetemednek.

gyar rendőrség képviselője is, Eliássy főkapitány. A főkapitányt szintén Reou inspektor várta a határon és a Rapiddal már tovább is utazott Bucuresti felé.

A Scotland Yard nagytekintélyű főnökének minden tetszik, mindennel elégedett. Az eddigiekkel is és az ezután történendőkkel is. Dicsérő hangon nyilatkozik az utról és derűlátással a kongresszusról:

— Kitűnő utunk volt idáig. Mindenütt betonuton jöttünk, alig éreztük, hogy utazunk. A vendéglátás is mindenütt figyelmes és udvarias. Különösen itt Romániában, ahol már a határon várt Reou inspektor ur és előékenyen kalauzolt bennünket.

— Ugy hiszem, hogy maga a kongresszus is éppen ilyen sikeres lesz. A tanácskozások arra fognak irányulni, hogy nemzetközi szervezetet létesítsünk a bűnözők ellen, amely szoros együttműködést tartva fenn, eredménnyel veheti fel a harcot Európa bűnözőivel szemben... Török Tibor

Vaksága miatt öngyilkos lett egy gazda

Oradea, június 7. Paleuból jelentik: Gyarmati Endre nevű 76 éves gazda ezelőtt néhány héttel felakasztotta magát. Fia azonban idejében észrevette és levágta a kötélről. A gazda öngyilkosságának oka az volt, hogy öregsége következtében megvakult. Most azután tegnap újból öngyilkosságot követett el: beleugrott az udvaron levő gémeskutba. Tettét kora délután követte el és csak este vették észre, amikor az állatokat itatni akarták. Az

ügyészség engedélyt adott a temetésre.

Kisiklatott expresszvonat

(Páris.) A páris—vartunai express Toulon közelében kisiklott. Emberéletben nem esett kár. — Megállapították, hogy a kisiklást bűnös merénylő okozta. A váltót ugyanis kövekkel terhelték meg, úgy hogy az nem működött. A vizsgálat megindult.

Nagy mennyiségű
új férfi és női kelme-
maradékok
érkeztek

Steiner maradékoshoz
Calen, Victoriei 3. az udvarban balra.

Japán külügyminisztere fel-szólította a hatalmakat, hogy ne segítsék többé Kinát

Ujabb borzalmas bombazápor Kantonra

Tokió, június 7. A Domej japán távirati iroda jelentése szerint a japán csapatok hét-főn reggel elfoglalták Kaifeng helységet. Egyidejű jelentés szerint hétfőn reggel ötven japán repülőgép bombázta három órán keresztül Kanton városát. A repülőgépek több, mint száz bombát dobtak le, melyek közül három a kínai városrészben levő „Paul Doumer” francia kórházra estek. Toullec francia orvos könnyében megsebesült. Kanton bombázása több, mint ötven áldozatot követelt, közöttük a kór-

ház több orvosa, a Vöröske-reszt tisztviselői és néhány cserkész. Angol forrásból származó megállapítások szerint a negyven japán repülőgép által Kanton ellen intézett négy támadás eredményeképpen ezer ember halt meg és több mint ezren megsebesültek.

Tokiói jelentés szerint Ugaki tábornok, az új japán külügyminiszter, kategórikusan felhívta a külföldi hatalmakat, hogy ne nyújtsanak többé segédkezet Kinának. Japán — mondotta Ugaki tábornok —, Kinában el van tökéltve arra,

hogy folytatja a háborút a vég-ső győzelemig, úgy, hogy minden Kinának adott segítség — csak súlyosbithatná a helyzetet.

A francia követ tiltakozása Kanton bombázása miatt

Tokió, június 7. A francia követ tiltakozását jelentette be a tokiói kormányban Kanton bombázása miatt. A külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a bombázás jogilag helytálló volt, mert Kanton megerősített város.

Hailandó vagyok
osztálysorsjátékra
bevált módszeremet
közölni mindazokkal, akik
címüket tudatják velem.
E. DASCAL, CLUJ
Str. Paris 29.

szobába, ahol borzalmas látványban volt részük.

Az ágyon vértől borítva feküdt a táncosnő, az ágy közelében, füstölő revolverrel a kezében, vérző fejjel feküdt Maican hadnagy.

Mindkettőjüket beszállították a klinikára, ahol Bradóc Krisztina néhány órai agónia után meghalt.

Maican hadnagy hónapokig élet és halál között feküdt.

A golyó száján keresztül a fejébe hatolt, de csodával határos módon mégis felépült a lyos sebéből. Ezzel azonban nem zárult le a tragédia, mert a katonai ügyészség emberölés címén eljárást indított a hadnagy ellen.

A pert tegnap délelőtt tárgyalta a cluji katonai törvényszék. A vádirat felolvasása után Maicant hallgatták ki, aki minden kérdésre csak azt vallotta, hogy semmire sem emlékszik, mert ittas volt.

A katonai törvényszék fél-órás tanácskozás után hirdette ki ítéletét, amely szerint Maican Emil hadnagyot 3 évi súlyos börtönre ítéli.

3 évi börtönre ítélték Maican hadnagyot, aki agyonlőtt egy táncosnőt, majd öngyilkosságot kísérelt meg

Cluj, június 7. A múlt év novemberében városzerte nagy feltűnést keltett az a szerelmi dráma, amelynek egyik szereplője Bradóc Krisztina, a Palace bár táncosnője, másik pedig Maican Emil, a 7-ik huszárezredben szolgáló 21 éves hadnagy volt. Maican három heti ismeretség után halálosan megszerette a táncosnőt és feleségül kérte. A 25 éves leány azonban nem vette komolyan

21 éves kérését és visszautasította házassági ajánlatát. Emiatt állandó nézeteltérés volt a leány és a hadnagy között. A tragédia éjszakáján Maican elment a Palace bárba, ahol egész éjszaka ivott, majd bor-gőzös állapotban hajnal felé hazakísérte a táncosnőt Str. Bratianu levő lakására. A leány bement szobájába, míg a hadnagy taxival szintén lakására hajtatott, magához vette

revolverét és néhány perc múlva ismét megjelent Bradóc Krisztinánál. Alig tartózkodott rövid ideig a szobában, amikor egymásután három revolver-dörrenés hallatszott. A lakásadónő és férje berohantak a

Hamis iskolai bizonyítvány kiadásáért vád alá helyezték Bogdan tanítót

Oradea, június 7. A marghítai iskolában a múlt esztendőben több szabálytalanságnak jöttek nyomára, amelyeket hamis iskolai bizonyítványok kibocsátásával okoztak. A vizsgálat megállapította, hogy többek között egy Czeiger Antal nevű gyereknek kiadtak egy

bizonyítványt, hogy elvégezte a négy elemi osztályt, azonban kiderült, hogy a gyerek éppen ellenkezőleg „ismétlő” maradt. A bizonyítványt egy Bogdan nevű tanító állította ki, akit az ügyészség most vád alá helyezte és néhány nap múlva meg tartják ügyében a főtárgyalást.

Jóljárt póruul járt...

Oradea, június 7. A tegnapi ünnepnap délutánján az egyik Iuliu Maniu uti vendéglőben összekülönbözött néhány vendég. Kiss István és Jóljárt László összeverekedtek és Kiss egy szódavizes üveggel fejbe akarta vágni társát. Jóljárt egy széket kapott fel és úgy megütötte Kisst, hogy az eszméletlenül esett össze. Értésítették a mentőket, de mire kiérkeztek, Kiss magához tért. Addigra azonban Jóljárt bekísérték a rendőrségre. Kiss tudta, hogy a társa nem hibás és mindjárt ki is jelentette, hogy nem jelenti fel a társát. A mai kihallgatáson a bűnügyi osztály főnöke azután megkérdezte a verekedő fiatalembert: — Hát te, hogy jártál? — Én rosszul jártam most, kapitány ur — felelte a magas szőke fiatalember. — De nem

is fogok többé ilyet tenni.

A rendőrség, tekintve, hogy feljelentés nem érkezett ellene — a kihallgatás után elengedte a rosszuljárt fiatal embert.

Esküvői lakomán a villámcsapás megölt husz embert

London, június 7. Ideérkező távirat szerint a Fülöp-szigetek Malomik nevű falucskájában, egy esküvői lakoma közben villám csapott az egyik házba.

A villámcsapás következtében husz ember meghalt és ugyanannyi megsebesült.

A többi vendégek viszont súlyos idegrohamot kaptak

Megjelent

GÁL ZOLTÁN
nyelvpedagógus szerkesztésében a

6000 SZAVAS

ROMÁN—MAGYAR
MAGYAR—ROMÁN

KÉZISZÓTAR

egy kötetben

Ara 25 Lei

Kapható a „Friss Ujság” és „Magyarság” minden árusítójánál és az összes könyvkereskedésekben

Videki rendeléseket az összeg, valamint 5 lei portóköltség előzetes beküldése mellett azonnal teljesítünk. — A pénz esetleg bélyegben is beküldhető.

Emberrablás, pokolgép, hamis utlevél...

Titokzatos terrorbanda garázdálkodik a nyugat-európai metropolisokban

El akarták hurcolni lord Nuffieldet, Anglia egyik leggazdagabb iparmágnását. Bombarobbanás egy rotterdami szállóban

Londonból jelentik: A londoni közvéleményt izgalomban tartja egy vakmerő emberrablási kísérlet, amely Nuffield híres angol autógyáros ellen irányult. Lord Nuffield szerdán éjszaka az oxfordi Cowley művek irodájában tartózkodott amikor két férfi hatolt be az irodába és felszólították Nuffieldet, hogy a kapu előtt várakozó autóbába kövesse őket. De a szomszéd szobában tartózkodó egyik alkalmazott éberségének volt köszönhető, hogy a vakmerő emberrablási terv nem sikerült.

Kellő időben értesítették a rendőrséget és két támadót abban a pillanatban sikerült lefűelni, amikor autóbába akartak ülni, hogy elrobogjanak.

Igy szól a hivatalos jelentés, amivel szemben az United Press egészen másként állítja be a mindenképpen titokzatos esetet. Ellentétben más hírekkel állapítja meg az United Press munkatársa, a rendőrség a Nuffield féle elhurcolási ügyben csak egy letartóztatást eszközölt. A rendőrség letartóztatott egy bizonyos John Thorntont nevezett embert, aki ellen az a vád, hogy revolvért hordott magánál, amivel lord Nuffieldet akarta lelőni.

Thorntont a gyár épületében tartóztatták le.

Lord Nuffield egyike Anglia leggazdagabb embereinek. Neve különösen azzal az óriási adománnyal vált népszerűvé, amelyet nemrégiben adományozott. Mint ismeretes lord Nuffield 150 milliót adott az oxfordi egyetem céljaira.

Az utóbbi időben egész Nyugateurópában elszaporodtak a terror-akciók. Hétfőn Rotterdamban adta le névjegyet egy minden jel szerint nemzetközi bűnöző társaság.

Az egyik rotterdami szállóban pokolgép robbant, amelynek egy ugyancsak titokzatos férfi esett áldozatul. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy az áldozat zsebében egy Novák névre szóló hamis utlevél volt.

Találtak nála különböző hitelesítési papírokat, amelyekből megállapították, hogy Középeurópa és a Balkán különböző városaiban fordult meg. A szállodában is hamis néven jelentette be magát. A hétfői napon a szállodába megérkezett egy külföldi, aki Novák után érdeklődött. Az idegen Bécsből repülőgépen érkezett és két taxival jött a hotelbe. Nyomában letartóztatták és kiderült, hogy Borah névre hamis utlevele van. Hosszas kihallga-

tás után végre beismerte, hogy egy harmadik személlyel volt találkozója, Novákkal Rotterdamban, nagyobb pénzösszeget kellett volna átvennie, hogy azt visszavigye Németországba. Törve beszélt németül és kijelentette, hogy más nyelven nem tud. Podgyászában egy inget találtak és néhány ruhadarabot, amelyből azonban személyazonosságára nézve semmi közelebbit nem sikerült megállapítani. Ő is akár csak a robbanás áldozata minden pénz nélkül érkezett Rotterdamba.

A rendőrség valószínűnek tartja, hogy a meggyilkolt férfinak az volt a megbízatása, hogy robbanóanyagot szállítson Hollandiába, vagy pedig Hollandián keresztül egy másik országba. Ugyanarról a robbanóanyagról van szó, amelyet röviddel ezelőtt a holland határon egy másik férfitől elvettek. A robbanóanyag rendkívül heves hatású. A rendőrségnek az a feltevése, hogy nemzetközi terrorista bandával áll szemben.

Ugyancsak Franciaországban gyanús körülmények kö-

zött találtak egy pokolgépet az egyik párisi állomáson. A Gare de Lion ruhatárában hosszabb idő óta gyanús csomagot őriztek, amelyért csak nem akart jelenkezni a tulajdonos. Végül is a rendőrség elrendelte a csomag felnyitását, megdöbbenéssel állapították meg, hogy óraszerkezettel ellátott öt pokolgép van benne rendkívül heves hatású robbanóanyaggal.

Rendkívül óvatosan szállították a veszélyes csomagot a rendőrségi laboratóriumba ahol rövidesen megállapították, hogy a pokolgépek szerkezete után ítélve ugyanabból az üzemből kerültek ki, amelyet a cserbéri vasúti alagútban találtak. A pokolgépet tartalmazó csomagon egy grenoblei címet találtak. A rendőrség lázasan nyomoz az ügyben.

Staniol, színes selyem, krepp és tafett-papírok legelőcsőbb árban kaphatók Pásztor Ede papírkereskedésben. Píata Mihai Viteazul 4. (Nagypiac.)

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelíggel, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknek 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

Róna fényképésznél

legelőcsőbb, legszebb a fénykép!!

6 drb csak 80 lei!

Ugyanaz, ami a kirakataimban látható!

Kérem a n. é. közönséget, ne hagyja magát a konkurenciától félrevezetni!

ALLÁS

Gyakorlott újságírókat jó jövedelemmel felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Ügyes önálló varróleányok felvételnek. Parcul Stefan 7. 2351

Gyermekgondozóút 11 hónapos gyermekhez azonnalra felvesszük. Strada Episcopul Pavel 27. 2350

Seleus és környékére szép jövedelemmel gyakorlott lapárust felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Cipész-tanulót felvesszük, — Str. Bratianu 55. Szalkai cipész. 2353

Serfólónó, perfekt azonnalra felvételnek Muharynál. A. Iancu 9. 2356

Tanulóleányok azonnal felvételnek. Bognár női divatszalon, Str. Bratianu 14. 2358

Cukorka-üzlet részére keresek egy románul jól beszélő ki szolgálóleányt. Petrovici cukorkagyár Str. Alexandri 28. 2357

VETEL-ELADAS

Egy telek a Piața Venetian eladó. Cim megtudható Piața Venetia 11 sz. alatt. 2326

Eladó hintaszék, gyermekfürdőkád, lámpaernyők, virágállvány. Cim a kiadóban. 2062

Lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

KÜLÖNFÉLE

Szamborsky névre szóló iratok elvesztek. Becsületés megtaláló Alba Iulia 24. alá adja le. 2354

Kevés vagyonnal rendelkező magános nő vagy férfit örökbe fogadnék. Jó bánásmód biztosítva. Cimeket a kiadóba. 2352

LAKÁS

Kétszobás, fürdőszobás lakás ujjonnan kifestve azonnalra kiadó. Str. Berthelot 23. 2355

Rádió műsor

SZERDA

BUCUREȘTI. 8.30 Reggeli műsor. 13.15 Hírek. Majd a Tandin-zenekar hangversenye. 14.15 Hírek. 14.30 Nemzeti ünnepnap. (Műsor bemondás szerint.)

BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 1.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Cigányzene. — 14.30 Lemezek. 17.15 Diákkélfőra. 18 Énekszámok. 18.40 Jazz. 19.45 Előadás. 20 Helyes magyarság. 20.05 Cigányzene. — 20.45 Kürthy György előadójestje. 21.15 Szalonzene. 22.25 Időjárásjelentés. 22.45 Viola de gambán zene. 23.20 Németnyelvi előadás. 23.40 Postászenekar. 24 Hírek angol és francia nyelven.

CSÜTÖRTÖK:

BUCUREȘTI. 7.30: A reggeli műsor közvetítése, majd: hírek, felolvasás, viz- és időjárásjelentés, sport. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben sporthíreknek adása. — 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Gyermekóra. 19 Időszaki anyagok. 19.15 Columbia tánczenekar. 20.15 Felolvasás. 20.35 Opera. 23.45 Hírek külföldre németül és franciául.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 A BSZKRT-zenekar. 14.30 Cigányzene. 17.15 A háztartásról. 18 A magyar faj művészi tehetsége. 18.30 Magyar nóták zongorán. 19 Elbeszélések. 19.30 Lemezek. 20 Helyes magyarság. 20.30 Gazdáknak. 21 Opera hanglemezekről: Othello. — 21.45 Hírek. 22.20 Külügyi nyugodóra. 23.10 Időjárásjelentés. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 A rádió szalonzenekara. 1.05 Hírek külföldre.

Makulatura újságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piața Mihai Viteazul 4.

NYOMATOTT PASZTOR EDE CÉGNÉL ORADEA